

Régi jó Budapest

Amióta a jó öreg Gutenberg a 15. század elején kitalálta azt a furfangosságot, hogy a betűt sokszorozni lehet s a könyvnyomtatással együtt elterjedt a hírlapnyomás is, minden megváltozott a világon. Az emberek falták a nyomtatott betűt s annak áldásait és átkait egyaránt élvezték és szenvedték.

Mert a betű — így mondják a tudósok — nemcsak éltet, hanem gyilkolni is tud. Főleg az ujság betűje, amely annyira sokszorozva tudja visszaadni íróinak betűvetését. Különösen, amióta rotációs gépek is vannak, amelyeknek csak gyerekjáték kiontani magukból akár milliós példányszámokat is.

Nagyon jellemző mindenkor az egyes korszakokra, hogy mit olvasott annakidején a nagy olvasóközönség. Félszázaddal ezelőtt — főleg a 90-es években — még óriási volt az ujságimport Budapesten. Csak úgy ömlött ide a bécsi „Neue Freie Presse“, a „Wiener Tagblatt“, a „Berliner Börsencourier“ meg a „Berliner Tagblatt“. De jöttek a svájci német napilapok is szép számban. A legnagyobb rekordot azonban — ki hinné? — a humorimport futotta meg. A müncheni „Fliegende Blätter“ rendkívüli módon elterjedt Magyarországon, nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is. És nem is példányszáma vásárolták, hanem előfizeték. Minden fodrászüzletben ott függött ennek a német élclapnak legújabb száma s a vendégek fenyegedőztek, ha nem volt ott idején a legfrissebb sütet:

— Ide se járok többé borotválkozni!

Pedig a magyar élclapirodalomnak is kitűnő művelői voltak. Az élen járt a „Borsszem Jankó“, amelynek főszerkesztője Ágát Adolf egyben kiváló író és elsőrangú publicista is volt. A „Borsszem Jankó“ alakjai élethűek voltak és az akkori kor egyes osztályainak markáns alakjait perszifalálták. Vajjon vannak-e még, akik emlékeznek „Bukovay Absentiús“-ra, az ősjogászra avagy „Sa-

nyaró Vendel“-re, a szűkösen élő és nyomorgó köztisztviselőre, „Toljás Dániel“-re, a tipikus gazdasztiztre, akinek heti jelentései az új földesúrhoz a gazdaság állásáról rendkívül népszerűek voltak. És még számos állandó alakjáról ennek — az akkori korszellem örökös és vidám görögtüzében sziporkázó — a hetilapnak.

A szépirodalmat a „Vasárnapi Ujság“ reprezentálta, amelyek hátsábjain szépiróink javarésze bocsátotta útnak regényeit, novelláit heti folytatásokban. Viszont a kispolgári családok asztaláról nem hiányozhatott a „Képes Család Lapok“, amelyek belterjesen kultiválták mindazt, amire az akkor családoknak szükségük volt: a szépirodalmat, a háztartást, a szobanövények ápolását, a harisnya-stoppolást és egyéb kézimunkákat, az illemszabályokat és a fejtorő rejtvényeket.

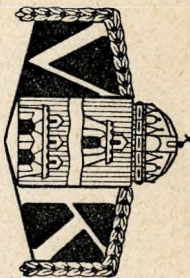
Ennek a lapnak is volt német import-versenytársa, a „Gartenlaube“, amely naivságbán, szolid, házius hangulatban és regényességben talán még túl is szárnyalta magyar riválisát.

A kávéhoz és a délutáni uzsonna kuglófjához kitűnő attikai só volt: csevegni ezeknek a hetilapoknak új számairól, enyelegni az új viccekről. És a kis „bakfis“-lánykák (15—16 évesek, akik az akkori divat szigorú szabályai szerint még rövid szoknyácskákban jártak, mert még nem voltak eléggé érettek a hosszú szoknyára) kipirult orcával, édes-kedves titokzatos sággal adogatták kézről-kézre és olvasták el a „Borsszem Jankó“ban Bukovay ősjogász mosonőszámláját:

— 120 gallér, 80 pár mandsetta, 50 plastrom és — az ing.

Mert a jogászbálok léha arszlánjának mindössze egy inge volt, de azért naponta hófehér és kőkemény plastrommal (ingmell) és frissen felgombolt tiszta, keménygallérral és még keményebb (de megfordítható) mandsettákkal jelent meg a porondon.

Dr. Kovács Jenő

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Hely

Cím:

Kovács Jenő
Régi jó Budapest

Forrás:

Toljás Dániel

Személy

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1947. január 19.

Helyszám

05

1947